

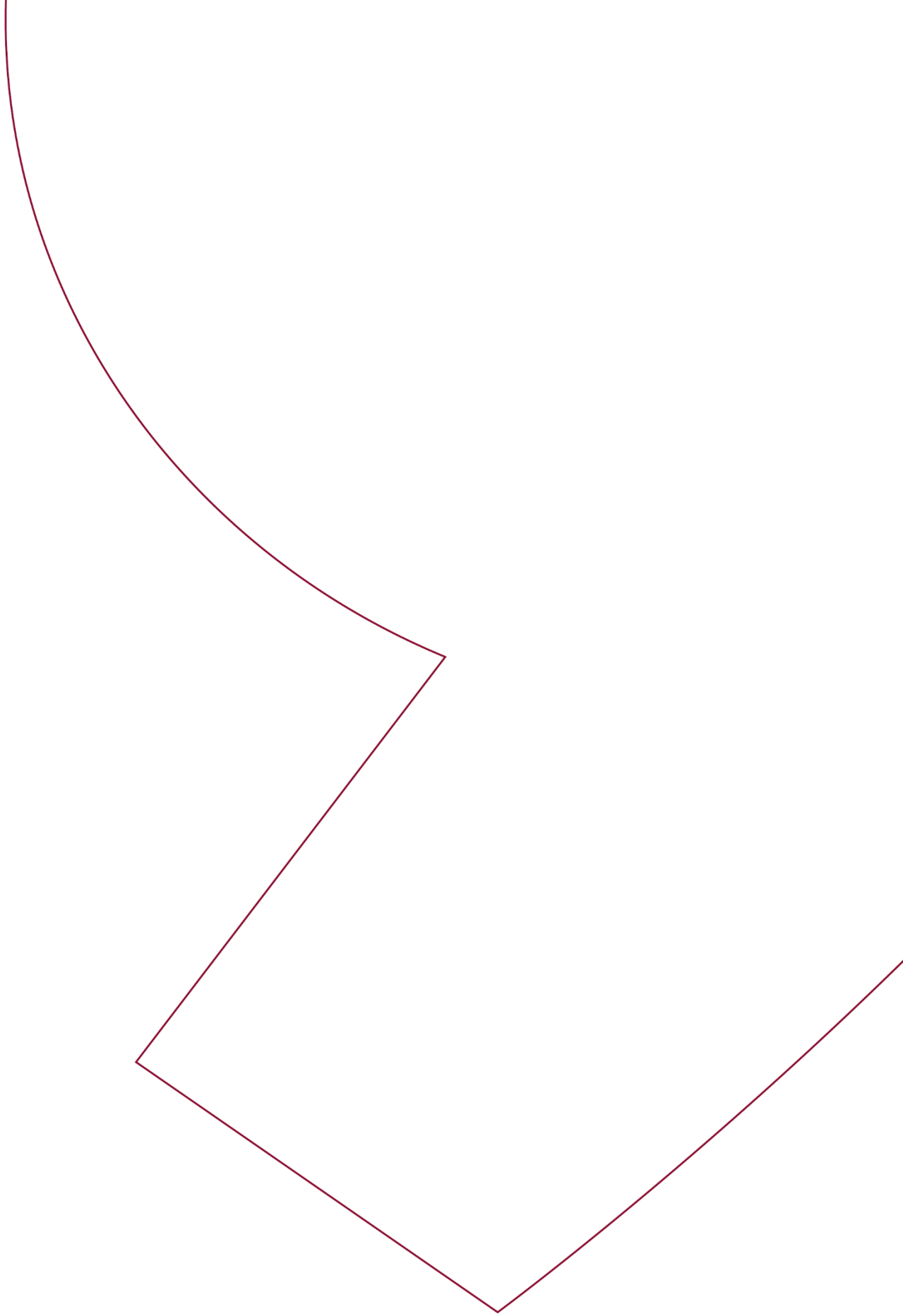
BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling met erkenning ITK

hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde
voltijd & deeltijd

Associate degree Bedrijfskunde
deeltijd

Hanzehogeschool Groningen

Sir Winston Churchilllaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobeeon.nl
info@hobeeon.com

BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling met erkenning ITK

hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde
voltijd & deeltijd
Associate degree Bedrijfskunde
deeltijd

Hanzehogeschool Groningen

Hobéon Certificering & Accreditatie
17 oktober 2025

Auditpanel

Jacqueline Bolding

Frank Evers

Geert Sol

Jantien van der Heide

Secretaris

Roel van Krieken

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	4
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	6
5.	EINDOORDEEL	18
6.	AANBEVELINGEN	19
	BIJLAGE I Scoretabel	20
	BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels	21
	BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten	24
	BIJLAGE IV Panelsamenstelling	25

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hanzehogeschool Groningen
Status instelling	Bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 26 februari 2018
NAAM OPLEIDING (zoals in RIO)	Bedrijfskunde Bachelor Bedrijfskunde Associate degree
Opleidingscode (ISAT)	Bachelor: 34035 Associate degree: 80074
Onderdeel	Economie
Oriëntatie opleiding	Hbo
Niveau opleiding	Associate degree & Bachelor
Graad en titel	Bachelor of Science (BSc) Associate degree (Ad)
Aantal studiepunten	Bachelor: 240 EC 3-jarige vwo-variant bachelor: 180 EC Associate degree: 120 EC
Locatie	Groningen
Varianten	Bachelor: voltijd, deeltijd , 3-jarige vwo-variant Associate degree: deeltijd
Wettelijke beroepsvereisten	Nee
Onderwijstaal	Nederlands
Datum audit / opleidingsbeoordeling	14 en 15 mei 2025
Inleverdatum beoordelingsrapport	1 november 2025

2. SAMENVATTING

Algemeen

Deze samenvatting beschrijft in het kort de opleidingsbeoordelingen van de bachelor- en Ad-opleiding Bedrijfskunde aan de Hanzehogeschool Groningen. Het rapport biedt een overzicht van de huidige stand van zaken, ambities en ontwikkelingen binnen de opleidingen. Het onderbouwt het oordeel over de kwaliteit van de opleidingen.

Algemene Beschrijving van de Opleidingen

Hanzehogeschool Groningen biedt zowel een Associate degree (Ad) als een bacheloropleiding (Ba). Deze opleidingen zijn gericht op het opleiden van breed inzetbare professionals binnen het domein van bedrijfsvoering, organisatieontwikkeling en ondernemerschap. De bacheloropleiding heeft opleidingscode 34035 en de Associate degree 80074. De opleidingen zijn praktijkgericht en sterk regionaal ingebed, met een duidelijke focus op ondernemende (onderzoekende) houding.

Inleiding

De Hanzehogeschool verzorgt 45 bacheloropleidingen, 22 masteropleidingen en 12 Associate degree opleidingen, verdeeld over 16 schools. De strategische thema's van de hogeschool zijn Energie, Healthy Ageing en Ondernemerschap. De bachelor en Ad-opleiding Bedrijfskunde bedienen een diverse studentenpopulatie waaronder werkenden (Ad deeltijd en Ba deeltijd), jongeren met een vwo-achtergrond (driejarige differentiatie voltijd bachelor) en studenten met een mbo- of havo-achtergrond (reguliere bachelor).

Standaard 1: Beoogde Leerresultaten

Het panel concludeert dat de beoogde leerresultaten van de opleiding Bedrijfskunde helder, ambitieus en afgestemd zijn op de eisen van het beroepenveld en internationale standaarden. De bacheloropleiding bereidt studenten voor op rollen zoals diagnosticus, ontwerper en veranderaar, terwijl de Associate degree zich richt op verrichter en inrichter. Beide opleidingen hebben duidelijke eindkwalificaties die aansluiten bij het werkveld en zijn verankerd in landelijke kaders. Het panel waardeert de sterke praktijkgerichtheid, regionale inbedding en de profilering rond een ondernemende houding.

Weging en Oordeel: Het panel beoordeelt de leerresultaten van beide opleidingen als inhoudelijk sterk en relevant, waarbij niveauverschillen goed worden bewaakt. Het oordeel is dat deze standaard voldoet.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel concludeert dat de onderwijsleeromgeving van de bachelor- en Associate degree-opleiding Bedrijfskunde praktijkgericht, motiverend en goed doordacht is ingericht. Het Hanze Leerconcept, met zes kernthema's, is duidelijk herkenbaar in de onderwijsprogramma's. Studenten werken aan realistische beroepsvraagstukken en ontvangen persoonlijke begeleiding. Het panel ziet ruimte voor verdere versterking van de curriculumontwikkeling en integratie van leerresultaten. De studiebegeleiding is persoonlijk en effectief, en het docententeam wordt als deskundig en betrokken bevonden door de studenten.

Weging en Oordeel: Het panel is van oordeel dat de onderwijsleeromgeving goed is ingericht en sterk praktijkgericht is. Het oordeel is dat deze standaard voldoet.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de toetsing en beoordeling binnen de opleidingen zorgvuldig en doordacht zijn ingericht. Er is een brede mix van toetsvormen die goed aansluiten op de leerdoelen en praktijkgerichtheid van de beide opleidingen. Het afstuderen vormt een robuust sluitstuk, met transparante en doordachte beoordeling. De kwaliteit van toetsing wordt stevig

geborgd door goed opgeleide docenten, toetscommissies en de examencommissie. Het panel ziet ruimte voor versterking in de zichtbaarheid en positionering van de examencommissie.

Weging en Oordeel: Het panel waardeert de wijze waarop het toetsprogramma van beide opleidingen is opgebouwd en ziet dat de toetspraktijk bijdraagt aan het leerproces van studenten. Het oordeel is dat deze standaard voldoet.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel concludeert dat de afsluitende producten van zowel de bachelor- als de Associate degree-opleiding overtuigend aantonen dat studenten de beoogde leerresultaten beheersen. De producten variëren van scripties tot beroepsproducten en laten zien dat studenten hun kennis en vaardigheden effectief kunnen toepassen in relevante beroepscontexten. Alumni en werkgevers bevestigen dat afgestudeerden goed voorbereid zijn op hun professionele loopbaan.

Weging en Oordeel: Het panel concludeert dat de opleidingen voldoen aan de standaard voor gerealiseerde leerresultaten.

Algemene conclusie

Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve tot het behoud van de accreditatie van de opleidingen.

3. INLEIDING

Dit rapport is het resultaat van een zogenoemde ‘Beperkte Opleidingsbeoordeling’ van de Associate degree (Ad) Bedrijfskunde en de bacheloropleiding (Ba) Bedrijfskunde aan de Hanzehogeschool Groningen. De beoordeling vond plaats op 14 en 15 mei 2025 en is uitgevoerd door een auditpanel bestaande uit onafhankelijke deskundigen. De samenstelling van het panel is opgenomen in bijlage IV.

De Ad en de bacheloropleiding maken beide deel uit van het instituut voor Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool Groningen en delen een gemeenschappelijke basis. De eerste anderhalf jaar van beide programma’s vertoont verwantschap, maar beide opleidingen kennen een eigen doelgroep en eigen didactiek. De hogeschool faciliteert een doorlopende leerroute, zodat studenten die starten in de Ad na het behalen van hun diploma relatief eenvoudig kunnen doormen naar de bacheloropleiding.

De bacheloropleiding kent zowel een voltijd- als een deeltijdvariant. Beide varianten werken met dezelfde eindkwalificaties en delen de kern van het curriculum, maar verschillen in didactische aanpak, vormgeving en studietempo, afgestemd op het profiel van de student. De driejarige vwo-route binnen de bacheloropleiding is gericht op vwo-studenten met een toereikende vooropleiding. Deze verkorte variant stelt studenten in staat het programma in drie jaar te doorlopen, met behoud van de kwaliteit en het niveau van de reguliere vierjarige route.

Dit rapport bevat de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de vier kwaliteitsstandaarden van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO): beoogde leerresultaten, onderwijsleeromgeving, toetsing en gerealiseerde leerresultaten. Het panel baseerde zich daarbij op het NVAO-beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.

Karakteristiek onderwijsinstelling

De Hanzehogeschool Groningen is een brede, ondernemende hogeschool met een sterke regionale verankering en internationale ambities. De hogeschool biedt 45 bacheloropleidingen, 22 masteropleidingen en 12 Associate degree-opleidingen, georganiseerd binnen 16 schools. De Hanzehogeschool werkt nauw samen met het werkveld en maatschappelijke partners via onder andere zeven Centres of Expertise en diverse kenniscentra. Strategisch richt HG zich op drie speerpunten: Energie, Healthy Ageing en Ondernemerschap. Deze thema’s zijn nauw verbonden met de uitdagingen en kansen in de noordelijke regio van Nederland en zijn verweven in het onderwijs en onderzoek van de hogeschool.

Karakteristiek van de opleidingen

De bacheloropleiding Bedrijfskunde en de Associate degree (Ad) Bedrijfskunde zijn ondergebracht bij het Instituut voor Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool Groningen. Beide opleidingen hebben eigen beoogde leerresultaten en een eigen onderwijs- en toetsprogramma. De bacheloropleiding wordt aangeboden in twee varianten: een voltijd- en een deeltijdvariant, waarbij de voltijdvariant een driejarige differentiatie kent voor vwo-gediplomeerden. Alle varianten leiden op tot dezelfde eindkwalificaties, maar verschillen in studietempo, didactische aanpak en organisatievorm. De Associate degree Bedrijfskunde wordt uitsluitend aangeboden als tweejarige deeltijdopleiding, gericht op studenten die al werkzaam zijn en hun praktijkervaring willen versterken met bedrijfskundige kennis en vaardigheden.

In alle varianten staat praktijkgericht leren centraal. Studenten werken in leergemeenschappen, voeren praktijkopdrachten uit voor externe opdrachtgevers en ontwikkelen hun professionele identiteit in nauwe verbinding met het werkveld. De curricula zijn de afgelopen jaren vernieuwd, waarbij actuele thema’s als duurzaamheid, digitale transformatie en netwerkgericht samenwerken steviger zijn verankerd, evenals het stimuleren van een innoverende, onderzoekende en ondernemende houding. Het panel kreeg tijdens de visitatie een goed beeld van

deze vernieuwde onderwijsopzet en van de gehanteerde afstudeermethodiek, waarin beroepsproducten, professionele reflectie en interprofessioneel samenwerken een centrale rol spelen.

Opvolging aanbevelingen vorige accreditatie

Op basis van de aanbevelingen uit de vorige accreditatie hebben de opleidingen gerichte verbetermaatregelen getroffen. Uit de aangeleverde documentatie en de gevoerde gesprekken blijkt dat de bacheloropleiding onder andere heeft gewerkt aan de verbeterlag in het curriculum, waarbij de focus is verschoven van ondernemerschap als vakinhoud naar het ontwikkelen van een ondernemende houding als beroepshouding. Ook zijn actuele thema's als duurzaamheid, digitale transformatie en circulaire economie stevig geïntegreerd in het onderwijs. Het beoordelingssysteem is aangepast: het eerder bekritiseerde bonuspuntensysteem is afgeschaft. Daarnaast zijn succesvolle elementen uit de deeltijd- en driejarige voltijdvariant, zoals het werken in leergemeenschappen en praktijkopdrachten, vertaald naar de vierjarige voltijdvariant.

Voor de Ad-opleiding is onder andere de samenwerking met het mbo versterkt, wordt actief ingezet op het verbreden van het beroepsperspectief van studenten en is vastgehouden aan de gekozen didactiek, zoals werken in Community of Learners (CoL's) en toetsing op basis van beroepsproducten. IT-systemen worden bewust ondersteunend ingezet, met oog voor het leerproces. Daarmee is zichtbaar dat beide opleidingen voortvarend en consistent uitvoering hebben gegeven aan de eerder geformuleerde verbeterpunten.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter en secretaris op 17 oktober 2025.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Inleiding

De bachelor- en Associate degree (Ad) opleiding Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool Groningen leiden studenten op tot respectievelijk niveau 6 en 5 van het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF/EQF). Beide opleidingen beschikken over heldere en passende eindkwalificaties die aansluiten op landelijke kaders en het werkveld. Tijdens de audit constateerde het panel dat beide opleidingen zich onderscheiden door een sterke praktijkgerichtheid, een duidelijke regionale inbedding en een uitgesproken ondernemend profiel. Deze kenmerken vormen de kern van het opleidings-DNA en sluiten goed aan bij het profiel van de Hanzehogeschool als 'entrepreneurial university'.

Leerresultaten en niveau

De beoogde leerresultaten van beide opleidingen zijn zorgvuldig geformuleerd, sluiten aan bij het relevante opleidingsniveau en bieden een stevig kader voor het curriculum.

Beoogde leerresultaten Bachelor Bedrijfskunde	Beoogde leerresultaten Associate degree Bedrijfskunde
1. Bedrijfskundig handelen: methodisch bijdragen aan het oplossen van cross-functionele vraagstukken.	1. De student kan door vakbekwaam handelen organisatieonderdelen/organisaties sturen en beheersen.
2. Onderzoeken: zelfstandig praktijkgericht onderzoek uitvoeren met een onderzoekende houding.	2. De student kan door vakbekwaam handelen bedrijfskundige problemen oplossen ter verbetering van organisaties.
3. Innoverende en ondernemende houding tonen: kansen signaleren en innovaties realiseren.	3. De student kan door vakbekwaam handelen een vernieuwing in gang zetten.
4. Verbinden: effectief communiceren binnen en tussen organisaties om samenwerking te creëren.	4. De student kan vanuit zijn professionele identiteit professioneel handelen.
5. Persoonlijk leiderschap tonen: kritisch reflecteren en ontwikkelen tot innovatieve professional.	

De bacheloropleiding hanteert sinds september 2022 de vijf hierboven genoemde leerresultaten, die een integrale beschrijving vormen van wat een beginnend bedrijfskundige op bachelorniveau moet kunnen.

Het panel stelt vast dat deze leerresultaten:

- Goed zijn afgestemd op het landelijke profiel (LOOBK 2018),
- De beroepsrollen (diagnosticus, ontwerper, veranderaar) adequaat vertalen naar concreet gedrag en handelen,
- De kernthema's van de Hanzehogeschool sterk integreren.

De leerresultaten zijn breed geformuleerd, maar voldoende specifiek om richting te geven aan onderwijs en toetsing. Ze dekken zowel cognitieve als professionele en persoonlijke ontwikkelingsaspecten af, wat past bij het profiel van de opleiding.

Bij de Associate degree zijn vier leerresultaten geformuleerd die aansluiten bij niveau 5 en gericht zijn op tactisch-operationeel handelen. Wat opvalt is dat deze leerresultaten consistent zijn opgebouwd vanuit het concept vakbekwaam handelen, waarbij complexe beroepssituaties in veranderende omgevingen het uitgangspunt vormen. Ze zijn gebaseerd op vijf onderliggende kerncompetenties – samenwerken, methodisch handelen, communiceren, probleemoplossend vermogen en lerend vermogen – die integraal in de leerresultaten zijn verwerkt. Deze zijn opgesteld door het Landelijk overleg van Associate degrees Bedrijfskunde en zijn vastgelegd in het Landelijk domeinprofiel Associate degree Bedrijfskunde (LadoBA, 2019). Het panel vindt dit een sterke keuze, die leidt tot coherentie en herkenbaarheid voor studenten.

De leerresultaten zijn inhoudelijk sterk, relevant en adequaat afgestemd op het betreffende niveau. Het onderscheid tussen bachelor- en Ad-niveau is voor het panel duidelijk aanwezig.

Aandacht voor AI en digitale technologie

De opleidingen onderkennen het belang van digitale vaardigheden en AI. Studenten en docenten zijn zich bewust van de relevantie, en er zijn eerste stappen gezet in integratie in het curriculum. Het panel adviseert om deze lijn te versterken met een duidelijke visie en stevigere verankering in de leerresultaten.

Profilering: praktijkgericht, regionaal en ondernemend

Het panel waardeert de heldere profilering van de opleidingen. Studenten werken vanaf het eerste jaar aan opdrachten van regionale organisaties. Deze samenwerking bevordert niet alleen de praktijkgerichtheid van het onderwijs, maar draagt ook bij aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Noord-Nederland. De ondernemende houding van studenten is duidelijk zichtbaar in het onderwijs. Zij tonen initiatief, creativiteit en doorzettingsvermogen, onder meer in projecten als de *Onmogelijke Opdracht* en de *Vliegende Start*. Tijdens de audit herkende het panel deze profilering in gesprekken met studenten, docenten en werkveldpartners.

De inzet van leergemeenschappen draagt bij aan diepgaand leren. Studenten, docenten en professionals werken samen aan praktijkgericht onderzoek rond thema's als duurzaamheid, circulaire economie en brede welvaart. Voor de Ad-opleiding ziet het panel hier groeikansen, met name in de samenwerking met lectoraten.

Samenwerking met het werkveld

De Werkveldadviescommissie (WAC) is actief betrokken en levert waardevolle input. De commissie adviseert over curriculumontwikkeling en waakt over de aansluiting met actuele beroepspraktijken. Het panel ziet dit als een sterke vorm van participatie. Wel adviseert het panel om te toetsen of de huidige samenstelling voldoende de diversiteit van het regionale werkveld representeert.

Curriculumontwikkeling en bestendinging

De bacheloropleiding bevindt zich in de afrondende fase van een grootschalige curriculumvernieuwing die is ingezet om de beoogde leerresultaten beter te laten aansluiten op actuele ontwikkelingen in het vakgebied, de regionale context en de beroepspraktijk. Het panel waardeert

de bereikte vooruitgang en benadrukt het belang van bestendiging: het duurzaam borgen van de leerresultaten vraagt om heldere rollen, verantwoordelijkheden en besluitvormingslijnen binnen het docententeam en de samenwerking met het lectoraat. Op die manier blijft de koppeling tussen de leerresultaten, het landelijk profiel en de professionele beroepspraktijk structureel geborgd.

De Ad-opleiding kent inmiddels een stabiel programma, waarin de programmatische leeruitkomsten goed zijn verankerd. Tegelijkertijd ziet het panel ruimte voor doorontwikkeling, met name om de aansluiting tussen de Ad en de bachelor te versterken. Door het structureel evalueren van de samenhang tussen leeruitkomsten, toetsing en werkveldinput blijft de opleiding in staat om haar leerresultaten actueel en relevant te houden.

Weging en Oordeel

Oordeel: Voldoet

In het tot stand komen van het oordeel concludeert het panel dat de bachelor- en Associate degree (Ad) opleiding Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool voldoen aan de eisen van de NVAO op standaard 1. Er zijn heldere, doordachte en passende leerresultaten gehanteerd. Deze sluiten overtuigend aan bij het beoogde eindniveau, de hbo-oriëntatie en de eisen die vanuit het (inter)nationale werkveld en het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF/EQF) gesteld worden.

De leerresultaten van de bacheloropleiding zijn zorgvuldig afgeleid van het landelijk opleidingsprofiel Bedrijfskunde (LOOBK, 2018) en vertalen de generieke beroepsrollen van diagnosticus, ontwerper en veranderaar naar concreet professioneel gedrag. Ze combineren vakinhoudelijke diepgang met onderzoekend vermogen, persoonlijk leiderschap en een innoverende en ondernemende houding, en weerspiegelen daarmee het Hanzeprofiel als 'entrepreneurial university'. Ook bij de Associate degree ziet het panel een sterk uitgewerkt set leerresultaten, die herkenbaar en consequent zijn opgebouwd vanuit het concept 'vakbekwaam handelen'. Deze leerresultaten passen bij het tactisch-operationele niveau dat kenmerkend is voor een Ad-opleiding op NLQF-niveau 5, en zijn gebaseerd op vijf onderliggende competenties die integraal doorwerken in het onderwijs. Dit zorgt voor inhoudelijke samenhang en herkenbaarheid voor studenten en docenten.

Het panel waardeert in het bijzonder de wijze waarop beide opleidingen hun beoogde leerresultaten hebben verweven met hun profilering: praktijkgericht, regionaal ingebed en gericht op een ondernemende houding. Studenten werken vanaf het eerste jaar aan actuele vraagstukken van organisaties in Noord-Nederland. Dit bevordert niet alleen de beroepsbekwaamheid van studenten, maar versterkt ook de relevantie en zichtbaarheid van de opleidingen in de regio. De inzet van learning communities en de samenwerking met het Centre for Entrepreneurship dragen daaraan krachtig bij. De leerresultaten zijn naar het oordeel van het panel inhoudelijk sterk, duidelijk van elkaar onderscheiden per niveau en goed afgestemd op de beroepspraktijk en het profiel van het hbo. Ze bieden een solide fundament voor het curriculum en maken duidelijk wat studenten aan het eind van hun opleiding moeten kennen, kunnen en zijn.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren.

Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Vertaling leerresultaten naar programma

De bachelor- en Ad-opleidingen Bedrijfskunde van de Hanzehogeschool vertalen de beoogde leerresultaten op herkenbare en consistente wijze naar hun onderwijsprogramma's. Uit de documenten maakt het panel op dat de alle beoogde leerresultaten in de programma's zijn gedekt. Tijdens de audit constateerde het panel dat binnen de voltijdvariant van de bacheloropleiding Bedrijfskunde de koppeling tussen leerdoelen en beoogde leerresultaten nog niet in alle modules even expliciet en systematisch is uitgewerkt. Tegelijkertijd ziet het panel dat het docententeam hier actief aan werkt: er worden overzichtelijke schema's ontwikkeld waarin de samenhang tussen onderwijsinhoud, toetsing en leerresultaten helder wordt weergegeven. Het panel beschouwt dit als een positieve en veelbelovende ontwikkeling die bijdraagt aan de verdere versterking van de curriculumborging.

Studenten uit de bacheloropleiding gaven aan dat zij de leerdoelen over het algemeen als richtinggevend ervaren, maar merkten op dat de afstemming tussen groeps- en individuele opdrachten soms ten koste gaat van hun persoonlijke leerroute. De nadruk op groepswork, zoals het gezamenlijk opleveren van beroepsproducten, kan ertoe leiden dat studenten minder ruimte ervaren om eigen leerdoelen te formuleren en te realiseren. Bovendien wordt het soms als lastig ervaren om individuele prestaties binnen groepsverband zichtbaar te maken, zeker wanneer sprake is van ongelijke inzet of meeliftgedrag. Het panel ziet hier ruimte voor verdere verbetering, vooral met het oog op differentiatie, eigenaarschap en het versterken van individuele leerpaden.

Opbouw curriculum en integratie praktijk

Beide opleidingen bieden een praktijkgericht curriculum waarin de integratie van theorie en beroepspraktijk centraal staat. Het panel stelt vast dat de onderwijsprogramma's systematisch zijn opgebouwd en inhoudelijk aansluiten op de beoogde leerresultaten. In de bacheloropleiding is dit zichtbaar in de recente curriculumvernieuwing, waarin onderwijsblokken thematisch zijn geclusterd rondom beroepsproducten. Deze beroepsproducten zijn direct gekoppeld aan de beoogde leerresultaten en vormen de concrete toetsmomenten waarmee studenten hun competenties aantonen. De integratie van kennisontwikkeling, professionele vorming en praktijkgericht handelen is daarmee geborgd.

Een illustratief voorbeeld is de 'Onmogelijke Opdracht' in het eerste jaar van de vierjarige voltijdvariant, waarin studenten in teamverband werken aan een reëel vraagstuk van een maatschappelijke organisatie. Studenten gaven tijdens de audit aan dat dit type opdracht hen niet alleen uitdaagt, maar ook direct inzicht biedt in de toepassing van theoretische concepten in de praktijk. In Osiris zijn per onderwijseenheid de bijbehorende leerresultaten,

beoordelingscriteria en het vereiste niveau opgenomen, wat bijdraagt aan de transparantie en borging van de curriculumopbouw.

De Associate degree Bedrijfskunde voert de onderwijsvernieuwing stapsgewijs door binnen een bestaande praktijkgerichte structuur. Het werkplekleren vormt het hart van het leerproces en wordt ondersteund via het ZelCom-model. Dit model waarborgt dat studenten zich ontwikkelen op een oplopend niveau van complexiteit en zelfstandigheid. In elke module wordt gewerkt aan beroepsproducten die zijn gekoppeld aan de beoogde leerresultaten. Studenten gaven aan de combinatie van praktijkopdrachten binnen hun eigen organisatie en de begeleidende bijeenkomsten op de hogeschool als betekenisvol en motiverend te ervaren.

Het panel constateert op basis van studiematerialen, onderwijsseenheden, voorbeeldtoetsen en gesprekken met studenten en docenten dat het onderwijs in beide opleidingen zodanig is ingericht dat studenten aantoonbaar kunnen toewerken naar de beoogde leerresultaten. Wel adviseert het panel om in de Ad-opleiding de criteria voor een geschikte werkplek nader te expliciteren, zodat het leerpotentieel van de beroepscontext voor alle studenten optimaal benut kan worden.

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Bedrijfskunde – in al haar varianten – zich in een transitiefase bevindt. De opleiding is in de afronding van een grootschalige curriculumvernieuwing, die omvangrijker is geweest dan bij de Ad-opleiding. Verdere borging van rollen, verantwoordelijkheden en besluitvorming is essentieel om deze ontwikkeling te bestendigen. Het panel waardeert de inzet en betrokkenheid van het docententeam in dit proces.

De Associate degree Bedrijfskunde bevindt zich daarentegen in een stabiele fase. Het panel waardeert de duidelijkheid en continuïteit binnen deze opleiding, maar ziet tevens ontwikkelruimte in het verder versterken van de verbinding met lectoraten en het vergroten van de transparantie in toetsing.

Onderwijsteams en rolverdeling

Het docententeam wordt door studenten en werkveld positief gewaardeerd om zijn betrokkenheid en vakkenis. In beide opleidingen wordt gewerkt met vaste leerteams voor alle varianten die onderwijs ontwikkelen en uitvoeren. Docenten functioneren zowel als vakspecialist als coach, en vervullen een centrale rol in de begeleiding van studenten. Tijdens de auditgesprekken bleek dat het team zich inzet voor kleinschalig, persoonlijk onderwijs en actief bijdraagt aan de curriculumontwikkeling. Het panel stelt vast dat het docententeam een voldoende omvang heeft en beschikt over de juiste kwalificaties om de onderwijsprogramma's tot uitvoering te brengen.

Het panel ziet dat de rolduidelijkheid binnen het team, met name bij de bacheloropleiding, nog niet overal voldoende geborgd is. Verschillende docenten gaven aan dat verantwoordelijkheden en besluitvormingslijnen niet altijd eenduidig zijn, wat in de uitvoering tot misverstanden leidt. Het panel beveelt aan om de rolverdeling expliciet te communiceren en te formaliseren, zodat de samenwerking efficiënter verloopt en de onderwijskwaliteit geborgd blijft.

Onderzoeksvaardigheden en communicatie

Onderzoeksvaardigheden zijn stevig ingebed in zowel de bachelor- als de Ad-opleiding Bedrijfskunde. In de bachelor worden studenten systematisch getraind in praktijkgericht onderzoek – binnen de driejarige differentiatie van de voltijdvariant al vanaf het eerste jaar, en binnen de overige varianten vanaf het tweede jaar – met als culminatiepunt het afstudeeronderzoek. Een voorbeeld is het 'Bedrijfskundig Action Lab', waarin studenten in opdracht van een externe organisatie een verandervraagstuk analyseren en onderbouwd adviseren. Studenten gaven aan dat deze ervaring hen leert om gestructureerd te werken en de waarde van onderzoek in de praktijk te ervaren.

Binnen de Ad-opleiding vormt praktijkgericht onderzoek een integraal onderdeel van het curriculum. Studenten worden opgeleid tot vakbekwame professionals die op tactisch niveau bijdragen aan het verbeteren van bedrijfsprocessen. Onderzoek is verweven in de vier leerresultaten. Een concreet voorbeeld betreft een student die binnen zijn eigen organisatie het voorraadbeheer onderzocht. Door knelpunten in de logistiek te analyseren en een verbeterplan te implementeren, wist hij de doorlooptijd met 15% te verkorten. Dit resulteerde in een bruikbaar beroepsproduct: een nieuw logistiek dashboard.

Het onderzoeksproces in beide opleidingen wordt ondersteund door relevante vakgebieden, waaronder Operations Management en Organizational Behaviour. In de Ad-opleiding wordt het onderzoek afgerond met een Proeve van Bekwaamheid; in de bachelor met een afstudeeropdracht waarin de beoogde leerresultaten worden aangetoond.

Communicatieve vaardigheden zijn in beide programma's geïntegreerd. Studenten oefenen met presenteren, samenwerken en reflecteren, onder andere binnen Communities of Learners (CoL's) en tijdens coachingsgesprekken. Studenten waarderen deze intervisiemomenten als leerzaam en ondersteunend voor hun professionele ontwikkeling. Het panel ziet dat deze vaardigheden in samenhang met andere beroepscompetenties worden aangeboden en moedigt verdere doorontwikkeling hiervan aan.

Leeromgeving, begeleiding en voorzieningen

De onderwijsleeromgeving wordt door studenten als stimulerend en toegankelijk ervaren. Kleine groepen, vaste docententeams en een duidelijke structuur zorgen voor een veilige setting waarin studenten zich gekend en ondersteund voelen. De bachelorstudenten zijn positief over de kleinschaligheid binnen hun 'unit' en over de zichtbaarheid van docenten. Studenten binnen de Ad waarderen de flexibiliteit van het deeltijdonderwijs en de koppeling met hun werkomgeving. Beide opleidingen bieden uitgebreide ondersteuning aan studenten met specifieke behoeften. Mentoren, werkplekbegeleiders en aandachtfunctionarissen zijn goed benaderbaar, zo bleek ook uit gesprekken met studenten en alumni. Voorzieningen zoals digitale leeromgevingen, toegang tot literatuur en ondersteunende software zijn op orde. Studenten spraken hun tevredenheid uit over de informatievoorziening en de beschikbaarheid van faciliteiten.

Kwaliteitscultuur

De opleidingen hanteren een cyclisch en gestructureerd systeem voor kwaliteitszorg, waarin studenten worden betrokken via evaluaties, klankbordgroepen en de opleidingscommissie. Tijdens de audit gaven studenten echter aan dat de terugkoppeling op hun feedback niet altijd zichtbaar of concreet is. Het panel adviseert de opleidingen om deze 'sluitende feedbackloop' te versterken, zodat studenten zien hoe hun input wordt gebruikt voor verbetering.

Internationalisering

De bacheloropleiding Bedrijfskunde kent een goed geïntegreerde internationale dimensie. Studenten nemen gedurende de opleiding deel aan interculturele workshops, internationale modules en samenwerkingen met buitenlandse studenten. In het tweede jaar van de driejarige variant is een expliciet internationaal semester opgenomen waarin studenten gezamenlijk met internationale peers aan bedrijfskundige vraagstukken werken. Daarnaast biedt de opleiding de mogelijkheid om stages en minoren in het buitenland te volgen. In de vierjarige variant zijn internationale thema's verweven in het curriculum, bijvoorbeeld via opdrachten over internationale wet- en regelgeving of duurzame productieketens. Het panel waardeert dat internationalisering op deze wijze logisch en inhoudelijk is ingebed in het curriculum.

Voor de Associate degree Bedrijfskunde is de internationale component nog beperkt ontwikkeld. Hoewel er incidenteel aandacht is voor internationale contexten, ontbreekt een structurele inbedding in het curriculum. Tijdens de audit gaf het docententeam aan dat hierover binnen de opleiding nog keuzes te maken zijn. Het panel moedigt de opleiding aan om expliciet te

bepalen of internationalisering onderdeel moet zijn van het Ad-profiel, en zo ja, op welke wijze dit concreet vorm kan krijgen binnen de bestaande structuur van de deeltijdvariant.

Weging en Oordeel: voldoet

Oordeel: Voldoet

Het panel stelt vast dat de onderwijsleeromgeving van de bachelor- en Associate degree-opleiding Bedrijfskunde voldoet aan de gestelde kwaliteitscriteria. De opleiding vertaalt de beoogde leerresultaten op een duidelijke en samenhangende wijze naar het onderwijsprogramma. De recente herziening van het curriculum heeft geleid tot een verbeterde structuur en studeerbaarheid, met een sterke praktijkgerichtheid.

In de bacheloropleiding dragen praktijkopdrachten en het werken met realistische beroepsproducten bij aan een betekenisvolle leeromgeving. In de Associate degree-opleiding ondersteunt het ZelCom-model de geleidelijke opbouw van complexiteit en zelfstandigheid. Hoewel het model primair is ontworpen om studenten te begeleiden in hun leerproces, draagt het ook bij aan de toepassing van theoretische inzichten in praktijksituaties, doordat studenten in toenemende mate zelfstandig praktijkgerichte opdrachten uitvoeren.

De onderwijsleeromgeving wordt gekenmerkt door kleine leergroepen (Communities of learners) en een persoonlijke en effectieve studiebegeleiding, die door studenten en alumni als zeer waardevol worden ervaren. Daarnaast beschikt de opleiding over moderne voorzieningen en een heldere informatievoorziening die het leerproces adequaat ondersteunen.

Het docententeam is deskundig, professioneel en werkt in samenwerkingsverbanden aan de verdere verbetering van het onderwijs. De implementatie van dit beleid en de communicatie hierover richting studenten verdienen echter nog verdere aandacht. Het management werkt aan het versterken van de governance en de rolverdeling binnen het onderwijsteam van de bacheloropleidingen, al constateert het panel dat de rolduidelijkheid nog niet voor alle betrokkenen voldoende helder is. Dit kan de interne communicatie en besluitvorming verder verbeteren.

De kwaliteitszorg is structureel ingebed en studenten worden via diverse kanalen betrokken bij evaluaties. Toch signaleert het panel dat de betrokkenheid van studenten actiever en systematischer kan worden vormgegeven, onder meer door een betere terugkoppeling van resultaten en maatregelen. Ook adviseert het panel om de integratie van leerresultaten en de balans tussen groeps- en individuele opdrachten verder te optimaliseren. Studenten ervaren dat groepswork soms ten koste gaat van hun persoonlijke leerroute, doordat de ruimte om eigen leerdoelen te formuleren en te realiseren beperkt is. De opleiding onderkent dit en werkt aan oplossingen die meer differentiatie en eigenaarschap mogelijk maken.

Concluderend biedt de opleiding een goed georganiseerde, praktijkgerichte en stimulerende onderwijsleeromgeving waarin studenten zich ontwikkelen tot competente, onderzoekende en professionele bedrijfskundigen die klaar zijn voor de dynamiek van het werkveld. Met gerichte aandacht voor bovengenoemde verbeterpunten is het panel ervan overtuigd dat de opleiding haar kwaliteit verder kan versterken.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student. De examencommissie oefent haar wettelijke taken en bevoegdheden uit.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het panel stelt vast dat het systeem van toetsen en beoordelen binnen de bachelor- en Associate degree-opleiding Bedrijfskunde zorgvuldig is ingericht en goed aansluit bij de leerdoelen en praktijkgerichtheid van beide programma's. De opleidingen hanteren een mix van toetsvormen die qua aard en niveau passen bij de beoogde leerresultaten. Daarbij wordt gebruikgemaakt van toetsmatrijzen, toetsdossiers en beoordelingsformulieren, die systematisch worden toegepast. De procedure voor het beoordelen van summatieve toetsen is degelijk ingericht.

De gehanteerde werkwijze draagt in algemene zin bij aan de validiteit en betrouwbaarheid van de beoordeling. Dit blijkt onder meer uit de steekproef van toetsen die het panel heeft ingezien. Tegelijkertijd adviseert het panel om in de latere fase van de bacheloropleiding kritisch te blijven kijken naar de beoordeling van groepswork, met name naar de wijze waarop individuele bijdragen van studenten worden gewaardeerd. Dit aspect vraagt om verdere verfijning om de transparantie en rechtvaardigheid van de beoordeling te versterken.

Het panel constateert dat toetsing bijdraagt aan het leerproces. Studenten ontvangen regelmatig formatieve feedback op (tussen)producten, zoals beroepsopdrachten en werkplekproducten. Uit de gesprekken blijkt dat studenten deze feedback als leerzaam ervaren en dat de kwaliteit ervan over het algemeen op orde is. Wel is de informatievoorziening rondom procedures voor (her)beoordeling en examenklachten niet altijd even helder. Het panel adviseert de opleiding om deze informatie explicieter en toegankelijker te maken.

Tot slot stelt het panel vast dat docenten in ruime mate beschikken over een BKE- of SKE-certificering. Bij het afstuderen wordt daarnaast gebruikgemaakt van externe beoordelaars. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel vastgesteld dat deze beoordelaars voldoende deskundig zijn en de beoordelingscriteria kennen en toepassen.

Toetsprogramma

Het panel stelt vast dat het toetsprogramma goed is opgebouwd en op zorgvuldige wijze is verbonden met de leerresultaten van de Ad en bacheloropleiding. In beide opleidingen is sprake van een gevarieerd palet aan toetsvormen, waaronder adviesrapporten, presentaties, logboeken, reflectieverslagen, werkplekproducten en criteriumgerichte interviews (CGI). Het panel beoordeelt de variatie in toetsvormen als passend en relevant voor de praktijkgerichte oriëntatie van de opleidingen.

Het panel is positief gestemd over de inzet van het CGI als toetsvorm. In de Associate degree voeren studenten bijvoorbeeld in de module *Waardecreatie in ketens* een praktijkanalyse uit bij een externe organisatie. Op basis van deze analyse ontwikkelen zij een beroepsproduct, zoals een verbeteradvies voor een logistiek proces. Tijdens het CGI lichten studenten hun aanpak en keuzes toe, onderbouwen zij hun bevindingen met theorie en praktijkervaring, en reflecteren zij op hun professionele ontwikkeling. Het panel heeft hiervan representatieve voorbeelden ingezien en beoordeelt deze als inhoudelijk sterk en passend bij het niveau van de opleiding.

Het panel adviseert de Ad-opleiding om de relatie tussen leerresultaten, toetsing en leeractiviteiten nog transparanter te maken. Dat vergroot niet alleen de validiteit van de beoordeling, maar helpt studenten ook beter te begrijpen waarop de producten die ze opleveren worden afgerekend

Examencommissie

De examencommissie ziet toe op de kwaliteit van toetsing en beoordeling en oefent haar wettelijke taken uit. Zij houdt toezicht op de uitvoering van het toetsbeleid, beoordeelt steekproefsgewijs toetsen en toetst of het eindniveau is geborgd. Het panel heeft kennisgenomen van verslagen van de examencommissie waarin zij reflecteert op de kwaliteit van toetsen in verschillende modules, waaronder afstudeerproducten. Deze werkzaamheden zijn aanvullend op de rol van de toetscommissie, die vooral inhoudelijk bijdraagt aan toetsontwikkeling en toetskwaliteit. Hoewel de examencommissie haar taken uitvoert, constateert het panel dat de rol van de commissie binnen de organisatie relatief terughoudend is gepositioneerd. Het panel adviseert de opleiding om de toezichhoudende en normstellende rol van de examencommissie nadrukkelijker te positioneren, zodat deze een zichtbaarder aandeel krijgt in de kwaliteitsborging van toetsing en beoordeling.

Afstuderen

Het panel constateert dat de opleidingen beschikken over een passende afstudeertoets. In de bacheloropleiding toont de student de beheersing van de leerresultaten aan in een afstudeerportfolio. Dit bestaat uit een beroepsproduct, verantwoordingsverslag, reflectieverslag en een verwijstabel waarin de leerresultaten aantoonbaar zijn gekoppeld aan het portfolio. De beoordeling vindt plaats in een CGI. In de Associate degree bestaat het afstudeerprogramma uit een Proeve van bekwaamheid. Studenten voeren een praktijkgericht onderzoek uit, onderbouwen dit in documentatie en presenteren hun werk tijdens een CGI. Werkplekbegeleiders leveren input voor de beoordeling via een gestandaardiseerd beoordelingsformulier. Het panel waardeert deze praktijkgerichte inbedding.

Op basis van bestudeerde beoordelingsformulieren constateert het panel dat de beoordeling in het algemeen helder is onderbouwd. Voor de bacheloropleiding zijn de afstudeervorm en de bijbehorende beoordelingsformulieren relatief nieuw. Het panel ziet dat ook dat de variatie in de beoordelingen en de gemaakte keuzes van de beoordelaars nog ruimte heeft voor verdere verbetering. Het panel acht dit, gezien de omvang van het docententeam en de aard van het nieuwe afstudeerproduct, begrijpelijk, maar adviseert de bacheloropleiding om gericht beleid te ontwikkelen dat de herleidbaarheid van de beoordeling structureel verhoogt.

Weging en Oordeel

Oordeel: Voldoet

Het panel beoordeelt standaard 3 als voldoet. In het tot stand komen van het oordeel weegt het panel dat het systeem van toetsing en beoordeling binnen zowel de bachelor- als de Associate degree-opleiding Bedrijfskunde zorgvuldig en doordacht is ingericht. De gebruikte toetsvormen sluiten aan op de leerresultaten, zijn divers en praktijkgericht, en bieden studenten inzicht in hun voortgang en eindniveau. Het panel waardeert de wijze waarop het toetsprogramma is opgebouwd, en ziet dat de toetspraktijk bijdraagt aan het leerproces van studenten door middel van formatieve feedback en heldere beoordelingscriteria. Het panel constateert dat de kwaliteit van toetsing op meerdere niveaus wordt geborgd via gekwalificeerde examinatoren, toetsmatrizen, toetscommissies, externe beoordelaars en de examencommissie. Het panel beveelt aan om de zichtbaarheid en positionering van de examencommissie te versterken, zodat haar rol in het waarborgen van de toetskwaliteit duidelijker tot uiting komt.

Het panel signaleert in de beoordeling van afstudeerwerken binnen de bacheloropleiding enige variatie in de mate waarin beoordelingskeuzes expliciet worden onderbouwd. Deze variatie acht het panel begrijpelijk gezien de recente invoering van nieuwe afstudeervormen, en het moedigt de opleiding aan om de verdere uniformering van de beoordelingspraktijk te blijven stimuleren.

Op basis van deze bevindingen stelt het panel vast dat de toetsing en beoordeling van beide opleidingen in opzet en uitvoering van voldoende niveau zijn, met aandacht voor kwaliteit, transparantie en verbetering.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Afsluitende producten en gerealiseerd eindniveau

Het auditpanel heeft een representatieve en brede selectie¹ van afsluitende producten ingezien van zowel de Bachelor- als de Associate Degree-opleiding Bedrijfskunde. Van beide opleidingen betrof het afstudeerdossiers met voor de bacheloropleiding een representatieve verdeling tussen voltijd, deeltijd en de driejarige vwo-variant. Deze afsluitende producten omvatten onder meer, afstudeeropdrachten, Proeven van Bekwaamheid en Criteriumgerichte Interviews (CGI's) en zijn afkomstig uit verschillende cohorten en jaargangen. Het panel komt tot de conclusie dat de studenten de beoogde leerresultaten realiseren. Het verschil in eindniveau tussen de bachelor en de Associate degree komt goed tot zijn recht, aldus het panel. De producten zijn relevant voor het veld en dragen bij aan de professionele ontwikkeling van de studenten.

Functioneren in de praktijk

Uit het gesprek met alumni en het werkveld blijkt dat afgestudeerden goed functioneren in de beroepspraktijk, wat wordt bevestigd door de positieve feedback van zowel werkgevers als alumni. Zowel bachelor- als Ad-afgestudeerden beschikken over een passend startniveau en worden gewaardeerd vanwege hun praktische kennis, onderzoeksvaardigheden en het vermogen om innovatieve en adequate oplossingen te formuleren binnen complexe en dynamische bedrijfsomgevingen.

In de Associate degree-opleiding komt dit onder meer tot uiting in de Proeve van Bekwaamheid, waarin studenten een praktijkgericht onderzoek uitvoeren bij een externe organisatie. Zij analyseren een actueel bedrijfskundig vraagstuk, formuleren oplossingsrichtingen en werken deze uit in een beroepsproduct. Tijdens het afsluitende criteriumgerichte interview (CGI) lichten zij hun aanpak en keuzes toe, onderbouwen zij hun bevindingen met theorie en praktijkervaring, en reflecteren zij op hun professionele ontwikkeling. Dit stelt hen in staat om hun onderzoeksvaardigheden en probleemoplossend vermogen aantoonbaar te maken op niveau 5.

Alumni bevestigen dat de opleiding hen adequaat voorbereidt op hun professionele loopbaan en dat zij de verworven competenties direct kunnen toepassen in de beroepspraktijk. De praktijkgerichte benadering en de nadruk op onderzoek en innovatie worden door alumni als belangrijke succesfactoren ervaren.

De verschillende opleidingsvarianten (met bijbehorende differentiaties) binnen de bacheloropleiding – waarbij de voltijdvariant een bredere theoretische basis biedt en de driejarige en deeltijdvarianten praktijkgericht en flexibeler zijn ingericht – leiden tot hetzelfde gerealiseerde eindniveau.

¹ Voor aantallen en verdeling zie BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

Weging en Oordeel

Oordeel: Voldoet

In het tot stand komen van het oordeel concludeert het panel dat afgestudeerden het beoogde eindniveau behalen. Deze conclusie baseert het panel op de beoordeling van een representatieve selectie van afsluitende producten, en wordt ondersteund door gesprekken met alumni en vertegenwoordigers uit het werkveld, die bevestigen dat afgestudeerden beschikken over de vereiste kennis en vaardigheden om effectief te functioneren in de beroepspraktijk. Het beoordelingsproces is zorgvuldig vormgegeven, waarbij onder meer het vierogenprincipe systematisch wordt toegepast, wat de betrouwbaarheid en objectiviteit van de beoordeling waarborgt. Op basis van deze bevindingen concludeert het panel dat de opleidingen voldoen aan Standaard 4 van het NVAO-beoordelingskader.

5. EINDOORDEEL

Het panel oordeelt dat de bachelor- en Associate degree-opleiding Bedrijfskunde beide voldoen aan de standaarden van het beoordelingskader.

Beide opleidingen kenmerken zich door een doordachte onderwijsvisie waarin praktijkgericht leren, persoonlijke begeleiding en professionele ontwikkeling centraal staan. Studenten ervaren de leeromgeving als motiverend en ondersteunend. Het docententeam is professioneel en betrokken, en vervult een actieve rol in de doorontwikkeling van het onderwijs. De bacheloropleiding heeft op doortastende wijze een omvangrijke curriculumvernieuwing doorgevoerd, waarbij de integratie van leerresultaten planmatig en in lijn met de visie is gerealiseerd.

Het panel ziet aandachtspunten in de versteviging van de governance, de positionering van betrokken gremia en het structureel betrekken van studenten bij evaluaties en besluitvorming. Daarnaast adviseert het panel om de criteria voor werkplekleren te verduidelijken en het toetsbeleid verder te versterken, met name ten aanzien van afstudeerbeoordelingen en de rol van de examencommissie.

Het panel ziet een professionele, lerende organisatie met een sterke verbetercultuur. Deze geeft vertrouwen in het vermogen van beide opleidingen om de geformuleerde ambities te realiseren en de ingezette ontwikkelingen duurzaam te verankeren.

Op basis van de beoordelingen op de vier standaarden, waarin voor zowel de bachelor- als de Associate degree-variant het oordeel 'voldoet' is gegeven, komt het panel conform de NVAO-beslisregels tot het eindoordeel **voldoet**. Het adviseert de accreditatie van beide opleidingen te continueren.

6. AANBEVELINGEN

Expliciete visie op internationalisering

Het panel heeft gezien dat de bacheloropleiding al diverse internationale componenten bevat, maar dat er nog geen samenhangende en expliciete visie op internationalisering is. Voor de Associate degree-opleiding is het onduidelijk of internationalisering onderdeel is van het profiel en hoe dit wordt ingevuld. Het panel beveelt aan om deze visie helder te formuleren en te vertalen naar concrete leerresultaten, zodat internationalisering herkenbaar en integraal onderdeel wordt van beide opleidingen.

Governance en bestendigen curriculumvernieuwing

Het panel heeft vastgesteld dat de recente curriculumvernieuwing binnen de bacheloropleiding baat heeft bij een duidelijke vastlegging van verantwoordelijkheden en besluitvormingslijnen. Het expliciet positioneren van gremia zoals de curriculumcommissie, de onderwijsteams, de examencommissie en het management is essentieel voor duurzame borging. Het panel beveelt de opleiding aan om dit zorgvuldig te regelen en regelmatig te evalueren.

Representativiteit van de werkveldadviescommissie

Het panel constateert dat de samenstelling van de werkveldadviescommissie periodiek getoetst moet worden op representativiteit en diversiteit. Dit draagt bij aan een actuele en brede aansluiting tussen opleiding en beroepspraktijk.

Beleid voor herleidbaarheid van eindwerkbeoordelingen

Met de recente invoering van nieuwe afstudeervormen binnen de bacheloropleiding ziet het panel het belang in van duidelijk beleid om de transparantie en onderbouwing van eindwerkbeoordelingen te waarborgen. Daarmee doelt het panel op de mate waarin beoordelaars hun afwegingen zichtbaar en consistent vastleggen, zodat voor studenten en andere betrokkenen helder is hoe de beoordeling tot stand is gekomen. Het panel beveelt de opleiding aan om deze transparantie verder te versterken binnen het bestaande beleid voor toetsing en kwaliteitsborging.

Bijlage I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hanzehogeschool Groningen hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde Voltijd en 3-jarige Vwo variant	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Voldoet

Scoretabel paneloordelen Hanzehogeschool Groningen Associate degree Bedrijfskunde deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Voldoet

Bijlage II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma opleidingsbeoordeling t.b.v. bachelor voltijd en deeltijd, en Associate degree deeltijdopleidingen Bedrijfskunde van Hanzehogeschool Groningen.

Dag:	14 mei 2025
Tijd	Programmaonderdeel
12:45-13:45	Gesprek met Management & Directie
14:00-14:30	Rondleiding studentenvereniging
14:45-15:15	Gesprek met Lectoraten
15:30-16:30	Gesprek met Werkveld & Alumni Ad en BA
Dag	15 mei 2025
Tijd	Programmaonderdeel
09:00-09:45	Gesprek met Docenten BA
10:00-10:45	Gesprek met Studenten BA
11:00-11:45	Gesprek met Docenten Ad
12:00-12:45	Gesprek met Studenten Ad
13:30-14:30	Studentenprojecten
14:30-15:15	Gesprek met Borgingscommissies
16:00	Terugkoppeling panel

‘NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.’

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde ‘Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland’ (inwerkingtreding 1 april 2024). Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als ‘gesprekken tussen vakgenoten’.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel.

Het auditteam ontving in totaal 8 reacties. De secretaris heeft contact gehad met de betrokken personen voor een verdere toelichting van de reactie en om te bepalen of het een incident betreft of een meer structureel punt. Het beeld is vooraf besproken met de voorzitter en is vervolgens besproken in het vooroverleg. De opleiding is vooraf op de hoogte gebracht van het feit dat het panel reacties heeft ontvangen. Tijdens het locatie bezoek heeft het panel de informatie uit de reacties geverifieerd en meegewogen in het oordeel. Het panel heeft de anonimiteit van de betrokkenen geborgd.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen de deelpanels is geborgd door de overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland', (2024).

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één opleidingscode (ISAT) wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Opleidingsbeoordeling instelling met erkenning ITK

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

Bijlage III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie rapport opleiding Bedrijfskunde Ad en Ba
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding
- Schematisch programma overzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programma onderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van alle recente eindwerken (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie (indien een opleidingscommissie vereist is)
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het panel heeft van zesendertig studenten de eindwerken bestudeerd.

Vijftien van de Ad-opleiding, drie van de Bachelor 3-jarige VWO, negen van de bachelor voltijd en negen van de bachelor deeltijd opleiding.

Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage.

Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

Bijlage IV Panelsamenstelling

Op 23 april 2025 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Bedrijfskunde van Stichting Hanzehogeschool Groningen, onder het nummer PA-2217. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	Bedrijfskunde Cluster Noord-Oost
----------------------	----------------------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Drs. J. (Jacqueline) Bolding	Voorzitter	Onderwijskundige, adviseur, projectleider.
Drs. Geert Sol	Lid	Docent-onderzoeker Bedrijfskunde & Agribusiness bij Aeres en specialist ondernemersbegeleider op het gebied van strategievorming en persoonlijk leiderschap bij Spoor.
Drs. J.F. (Frank) Evers MBA	Lid	Senior Quality assurance coördinator en senior lecturer Logistics Management en Ad Logistiek Hogeschool Windesheim.
J. (Jantien) van der Heide	Stud. Lid	Student Bachelor Human Resource Management NHL Stenden Hogeschool.

R. van Krieken	Secretaris	Adviseur en NVAO-getraind secretaris.
----------------	------------	---------------------------------------

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Sir Winston Churchillaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobeon.nl
info@hobeon.com